

ДОЛАЄМО БАР'ЄРИ, ФОРМУЄМО КОМПЕТЕНТНОСТІ

Діти з особливими мовленнєвими потребами в умовах сучасного закладу дошкільної освіти

*Юлія РІБЦУН, канд. пед. наук,
старша наукова співробітниця відділу логопедії,
Інститут спеціальної педагогіки і психології
імені Миколи Ярмаченка НАПН України*

На жаль, нині в Україні зростає кількість дітей з особливими мовленнєвими потребами. А отже, необхідна системна робота, спрямована на подолання цієї проблеми. До вашої уваги — детальний аналіз найпоширеніших серед вихованців ЗДО розладів мовлення і методичні рекомендації щодо їх ефективної компенсації. Як побудувати цілеспрямовану роботу з формування мовленнєвої компетентності дошкільнят, авторка демонструє на прикладі відомої народної казки.

МОВЛЕННЯ ДИТИНИ: ЗАВДАННЯ ОСВІТЬОГО НАПРЯМУ І СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ

Мовленнєва діяльність є важливим засобом спілкування та пізнання дітьми навколишнього світу. Вона виконує не лише номінативну (позначальну) та сигніфікативну (смыслорозрізнявальну), а й планувальну, контрольну, регулятивну та комунікативну (ситуативну і неситуативну діалогічну, монологічну) функції, що сприяють соціалізації дитини, її адаптації в умовах освітнього закладу. Саме тому оновленим Базовим компонентом дошкільної освіти України (наказ МОН України № 33 від 12 січня 2021 р. "Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти) нова редакція") виділено окремий освітній напрям — "Мовлення дитини". Серед **ключових компетентностей** в інваріантній частині виокремлено комунікативну, мовленнєву та художньо-мовленнєву, а у варіативній частині — навіть дві мовленнєві: перша спрямована на опанування основ грамоти, друга — іноземної мови.

Найсучасніші моніторингові дослідження показників здоров'я дітей в Україні засвідчують зростання кількості дошкільників з особливими мовленнєвими потребами первинного чи вторинного характеру.

Крізь призму бар'єрів, які трапляються на шляху задоволення мовленнєвих потреб дітей, розглянемо найпоширеніші серед вихованців закладів дошкільної освіти розлади мовлення та надамо методичні рекомендації щодо їх ефективної компенсації.

НАЙПОШИРЕНІШІ РОЗЛАДИ МОВЛЕННЯ ТА БАР'ЄРИ, ЩО ЇХ СПРИЧИНЮЮТЬ

Анатомічні бар'єри

• Артикуляторно-фонетична дислалія

Анатомічні бар'єри:

- ◆ вкорочення верхньої чи під'язикової зв'язки;
- ◆ надто довгий язик;
- ◆ прирощення під'язикової зв'язки;
- ◆ діастема (збільшений міжзубний проміжок);
- ◆ відсутність зубів;
- ◆ спотворення зубного ряду;
- ◆ прогенія (нижня щелепа виступає вперед);
- ◆ прогнатія (верхня щелепа виступає вперед);
- ◆ відкритий передній чи боковий прикус (дитина при цьому не може щільно зімкнути зуби);
- ◆ неправильно сформовані артикуляторні уклади (зокрема міжзубне розташування язика).

Прояви розладу: спотворення звуків під час вимови, особливо свистячих і шиплячих (*сигматизм:*

ОБЕРІТЬ СВІЙ ФОРМАТ ФАХОВИХ ВИДАНЬ

ЕЛЕКТРОННІ

ЧИ

ПАПЕРОВІ

- ✓ Пропустили актуальну тему номера?
- ✓ Загубили примірник із потрібними матеріалами?
- ✓ Мрієте читати улюблені фахові видання на своєму гаджеті?

- ✓ Вам до вподоби запах свіжої фарби, шелест сторінок?
- ✓ Збираєте власну бібліотечку, упорядковуючи випуски за темами?
- ✓ Використовуєте наочність в роботі з дітьми?

Купуйте та передплачуйте
ЕЛЕКТРОННІ ВЕРСІЇ на сайті
journals.ua/prof/obrazovanie

Купуйте та передплачуйте
ПАПЕРОВІ ЖУРНАЛИ
на сайті jmil.com.ua/peredplata

**Усе, як ви звикли,
тільки онлайн!**

або на пошті

**Продовжуйте
добрі традиції!**